

Nr 214

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i stadgan den 20 augusti 1952 (nr 618) för Nordiska rådet; given Stockholms slott den 11 november 1955.

Kungl. Maj:t vill härmed under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändring i stadgan den 20 augusti 1952 (nr 618) för Nordiska rådet.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Herman Zetterberg

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås de ändringar i stadgan för Nordiska rådet, som föranledas av att Finland beslutat ansluta sig till rådet.

F ö r s l a g

till

F ö r o r d n i n g

om ändring i stadgan den 20 augusti 1952 (nr 618) för Nordiska rådet.

Härigenom förordnas, att 1, 2, 3 och 5 §§ i stadgan den 20 augusti 1952 (nr 618) för Nordiska rådet skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse:)

1 §.

Nordiska rådet är organ för samråd mellan Danmarks *riksdag*, Islands alting, Norges storting och Sveriges riksdag samt dessa länders regeringar i frågor, i vilka gemensamma åtgärder av dessa länder eller några av dem ifrågakomma.

2 §.

Rådet består av sexton ombud för envar av Danmarks och Sveriges riksdagar samt Norges storting, vilka representera olika politiska meningsriktningar och utses inom *riksdagarna respektive* stortinget, tillika med erforderligt antal suppleanter, för den tid och på det sätt, som inom varje land särskilt bestämmes, samt fem i samma ordning utsedda ombud för Islands alting.

De deltagande ländernas regeringar representeras i rådet av de regeringsmedlemmar, som vid varje särskilt tillfälle förordnas därtill av respektive regeringar.

Regeringsrepresentanterna deltaga i rådets överläggningar men ej i dess beslut.

(Föreslagen lydelse:)

1 §.

Nordiska rådet är organ för samråd mellan Danmarks *folketing*, *Finlands riksdag*, Islands alting, Norges storting och Sveriges riksdag samt dessa länders regeringar i frågor, i vilka gemensamma åtgärder av dessa länder eller några av dem ifrågakomma.

2 §.

Rådet består av sexton ombud för envar av Danmarks *folketing*, *Finlands* och Sveriges riksdagar samt Norges storting, vilka representera olika politiska meningsriktningar och utses inom *respektive folketinget, riksdagarna och* stortinget, tillika med erforderligt antal suppleanter, för den tid och på det sätt, som inom varje land särskilt bestämmes, samt fem i samma ordning utsedda ombud för Islands alting.

3 §.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

3 §.

När det begäres från finsk sida, må finska representanter deltaga i rådets överläggningar och beslut.

5 §.

Rådet väljer för varje session och tiden intill nästa session en ordförande och *tre* vice ordförande. Ordförande och vice ordförande utgöra tillsammans rådets presidium.

5 §.

Rådet väljer för varje session och tiden intill nästa session en ordförande och *fyra* vice ordförande. Ordförande och vice ordförande utgöra tillsammans rådets presidium.

Denna förordning träder i kraft, så snart motsvarande ändringar vidtagits i de av Danmark, Island och Norge antagna stadgorna för Nordiska rådet samt en motsvarande stadga antagits av Finland.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 11 november 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, fråga om *ändringar i stadgan för Nordiska rådet*.

I skrivelse den 7 november 1955 har Finlands härvarande ambassadör meddelat, att Finlands riksdag godkänt Finlands anslutning till Nordiska rådet och att Finlands regering är beredd att i samråd med de övriga nordiska staternas regeringar vidtaga de åtgärder som Finlands inträde i rådet förutsätter.

För Nordiska rådet finnes en stadga, vilken antagits av de i rådet hittills medverkande länderna Danmark, Island, Norge och Sverige var för sig med tillämpning av inhemska konstitutionella beslutsformer. I ett vart av länderna är stadgan avfattad på det egna språket. Stadgan föreligger sålunda i en dansk, en isländsk, en norsk och en svensk text, envar gällande blott i det egna landet. I allt väsentligt har dessa texter samma innehåll; små nyansskillnader i uttryckssätten förekommer dock.

Enligt 1 § i stadgan (svenska texten) är Nordiska rådet organ för samråd mellan Danmarks riksdag, Islands alting, Norges storting och Sveriges riksdag samt dessa länders regeringar i frågor, i vilka gemensamma åtgärder av dessa länder eller några av av dem ifrågakommer. Beträffande rådets sammansättning stadgas i 2 §, att rådet består av sexton ombud för envar av Danmarks och Sveriges riksdagar samt Norges storting, representerande olika politiska meningsriktningar och utsedda inom riksdagarna respektive stortinget, tillika med erforderligt antal suppleanter, för den tid och på det sätt som inom varje land särskilt bestämmes, samt fem i samma ordning utsedda ombud för Islands alting, ävensom att regeringarna representeras i rådet av de regeringsmedlemmar, som vid varje särskilt tillfälle förordnas därtill av respektive regeringar. Om regeringsrepresentanterna är i samma paragraf föreskrivet, att de deltager i rådets överläggningar men ej i dess beslut.

Finlands medverkan i rådets arbete har förutsatts skola kunna äga rum, i det att enligt 3 § finska representanter må, när det så begäres från finsk sida, deltaga i rådets överläggningar och beslut.

I 4 § gives bestämmelser om rådets årligen återkommande ordinarie session och om möjligheten att avhålla extra session. För varje session och tiden intill nästa session skall rådet enligt 5 § välja en ordförande och tre vice ordförande, vilka alla tillsammans utgör rådets presidium.

De följande paragraferna (6—13 §§) innehåller ytterligare bestämmelser om rådets organisation och arbetsätt m. m.: om offentlighet vid rådets förhandlingar (6 §), om rådets utskott (7 §), om de nationella delegationernas sekretariat (8 §), om ärendes upptagande och förberedande behandling (9 §), om rådets beslutsformer (10 §), om regeringarnas anmälningar rörande de åtgärder, som vidtagits i anledning av rådets rekommendationer (11 §), om rådets arbetsordning (12 §) samt om fördelningen av kostnaderna (13 §).

Rörande stadgans ikrafträdande finns i 14 § föreskrivet, att den träder i kraft, så snart motsvarande stadga antagits i Danmark och Norge, och i 15 §, att i förhållande till Island stadgan träder i kraft, så snart motsvarande stadga antagits av Island.

Hittills har rådet avhållit tre ordinarie sessioner. Rådets presidium har den 25 oktober 1955 utsänt meddelande om att i överensstämmelse med rådets beslut nästa session kommer att hållas i Köpenhamn med början den 27 januari 1956.

Såsom utrikesutskottet uttalade vid 1952 års riksdag i samband med behandlingen av den proposition, varigenom förslag framlades för riksdagen angående inrättande av ett nordiskt råd, komme detta råd icke att fullt göra skäl för sitt namn, därest Finland även fortsättningsvis funne sig böra stå utanför. Denna väsentliga brist i rådets möjligheter att verka för sina syften kan nu undanröjas genom att Finland funnit sig berett inträda i rådet. Detta blir därigenom i stånd att framträda som ett organ för Nordens alla folk.

Det är uppenbarligen ett starkt önskemål att Finland blir i tillfälle att deltaga redan i den förestående fjärde rådssessionen, till vilken inbjudan nyligen utgått. Visserligen skulle Finlands representanter kunna deltaga i denna session med stöd av 3 § i stadgan. Uppenbarligen är det dock ur många synpunkter angeläget att Finland redan från första stund medverkar i rådet fullt jämställt med övriga länder.

Det är därför påkallat att omedelbart genomföra erforderliga ändringar i stadgan. Visserligen synes rådets stadga i allmänhet icke böra ändras, utan att rådet lämnats möjlighet att självt yttra sig i saken. I föreliggande fall finnes emellertid icke någon som helst tvekan om att det är rådets bestämda önskan att representanter för Finland snarast möjligt måtte inträda i rådet. Denna önskan har vid åtskilliga tillfällen kommit till uttryck under rådets förhandlingar. Det tekniska genomförandet av de ändringar i stadgan, som erfordras för att giva medlemmarna från Finland plats i rådet i full paritet med övriga medlemmar, torde därför nu kunna ske utan rådets vidare hörande. De ändringar som för sådant ändamål ifrågakommer är följande.

I 1 § bör Finlands riksdag och regering infogas i uppräknigen över de institutioner, för vilka rådet är ett organ för samråd. Det har redan under förberedelsearbetena vid rådets tillkomst förutsatts att Finlands riksdag skulle äga sända enahanda antal medlemmar till rådet som folkrepresentationerna i Danmark, Norge och Sverige, d. v. s. 16. I 2 § bör införas bestämmelser härom. Det särskilda stadgandet i 3 § om Finlands representation blir överflödigt och bör upphävas. I stället torde till 3 § kunna införas nuvarande tredje stycket i 2 §. Då i 5 § presidiets medlemmar angivits till fyra, har tanken varit att ett vart av de ursprungligen deltagande länderna skulle vara representerat i detta organ. Finlands inträde bör därför nu föranleda, att antalet vice ordförande höjes från tre till fyra. I övrigt torde några ändringar icke oundgängligen behövas.

Från dansk sida har framställts önskemål om att i förevarande sammanhang uttrycket »Danmarks riksdag» i stadgan måtte ersättas av »Danmarks folketing» med hänsyn till den förändring i den danska folkrepresentationens namn som genomförts i den nya danska grundlagen av 1953. Hinder synes icke möta att redan nu tillmötesgå de danska önskemålen. På grund härav erfordras vissa ändringar i 1 och 2 §§ av stadgan.

För att ändringar i stadgan skall kunna träda i kraft, erfordras att likartade beslut fattas i alla de länder som antagit stadgan. Den förut omnämda skrivelsen från Finland har överlämnats jämväl till Danmarks, Islands och Norges regeringar. Åtgärder har vidtagits för att ändringar i stadgan, motsvarande de här förordade, skall kunna omgående antagas jämväl i Danmark, Island och Norge. Såvitt kan överblickas kan dessa stadgeändringar väntas bli genomförda i samtliga länder redan under innevarande år eller i vart fall före rådets nästa session. För stadgeändringarnas ikraftträdande erfordras härutöver, att även Finland antager en stadga av samma innehåll som övriga länder. På grundval av nu angivna överväganden har förslag till en ikraftträdandebestämmelse utformats.

Av vad jag här andragit följer, att synnerliga skäl torde föreligga för att förevarande fråga underställes riksdagens prövning genom proposition redan till innevarande höstsession.

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats *förslag till förordning om ändring i stadgan den 20 augusti 1952 (nr 618) för Nordiska rådet.*

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att antaga nämnda förslag till förordning.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Sven Fischier.